

Grundloven kommer også på linje med den praksis, der har udviklet sig i Danmark, med, at væsentlige suverænitetsafgivelser afgøres ved folkeafstemninger, uanset at der evt. er fem sjettedeles flertal herfor i Folketinget.

Der er dog det problem, at derved skal selv mindre suverænitetsafgivelser godkendes ved folkeafstemninger. Det ville f.eks. også have omfattet ændringen af patentlovgivningen, der blev vedtaget i Folketinget i 1989, hvorved Danmark blev underlagt Den Europæiske Patentmyndighed.

Problemet kunne evt. løses, ved at det obligatoriske krav om folkeafstemning blev begrænset til dels suverænitetsafgivelser af større betydning og dels traktatændringer, som tidligere er godkendt ved folkeafstemninger. Men under alle omstændigheder fastholdes, at suverænitetsafgivelser, der ikke nødvendigvis kræver folkeafstemninger, kun kan finde sted, når der er $\frac{2}{3}$ flertal herfor blandt Folketingets medlemmer.

Den nuværende grundlov stiller krav om samtykke fra Folketinget ved regeringens handlinger i vigtige mellemfolkelige anliggender, jf. § 19. Det er paradoksalt, at der ikke stilles et tilsvarende krav ved regeringens handlinger i forhold til beslutninger i overnationale organisationer. Der er tale om et forfatningsmæssigt tomrum, som i praksis kun delvis er udfyldt af den rolle, som Folketingets Europaudvalg har fået i Folketinget. Regeringen skal rådføre sig med Folketinget, og der har udviklet sig den praksis, at regeringen har et forhandlingsmandat, medmindre der i udvalget er konstateret et flertal imod. Mandatet bygger således ikke på en positiv vedtagelse.

Ifølge den udviklede praksis kan EU-forslag drøftes i Folketingets plenum. Men Folketinget kan ikke træffe beslutninger, men kun drøfte forslag »ud fra principielle synspunkter, uden nærmere gennemgang af enkeltheder«, jf. Folketingets Forretningsorsdens § 19, stk. 6.

Det er vigtigt, at der sikres en reel demokratisk indflydelse på beslutninger i overnationale organisationer. Det gælder ikke mindst EU, som har fået en afgørende lovgivningsbeføjelse, som tidligere alene blev varetaget af Folketinget. Folketinget skal derfor også have afgørende indflydelse på EU-lovgivningen via repræsentationen i Folketinget, sådan som folket også har, når det gælder den nationale lovgivning.

Det skal derfor sikres i grundloven, at regeringen og de enkelte ministre, som optræder på Danmarks vegne i Ministerrådet, i enhver henseende handler under ansvar over for Folketinget og med krav om samtykke fra Folketinget ved stillingtagen til EU-lovgivning og andre sager af større betydning. Hermed

genskabes den sammenhæng i det politiske ansvar, som er et afgørende kendetegn ved folkestyret.

Uanset at det er Folketinget, der har kompetencen, er det af praktiske hensyn nødvendigt, at Folketinget kan delegere sine beføjelser og opgaver i forbindelse med beslutninger i overnationale organisationer til et udvalg. I modsætning til den nuværende praksis bør det være Folketinget, der har det overordnede ansvar og dermed kan fastlægge rammer og træffe beslutninger i enkeltsager om den danske linje i overnationale organisationer.

Udvalget handler således på Folketingets vegne i overensstemmelse med den arbejdsdeling, som fastlægges nærmere ved lov, jf. Folketingets Finansudvalg, som netop har kompetence til at handle på Folketingets vegne. Da udvalget skal forhandle og tage stilling til lovgivningsanliggender, skal udgangspunktet være, at udvalgets møder er offentlige.

Der har i debatten om mulige grundlovsændringer været fremført en idé om, at der skulle vælges et egentligt EU-ting på linje med Folketinget, som alene skulle behandle EU-sager, men til gengæld alle EU-sager. Det forekommer dybt problematisk og højst besynderligt, at der igen skulle være to kamre. Dette uanset, at der er tale om en anden arbejdsdeling, end det var tilfældet, da Landstinget eksisterede. Det er langt mere i overensstemmelse med demokratiets væsen, at Folketinget har ansvaret for EU-politikken, og at Folketinget kan delegere sin myndighed til et Europaudvalg, og at bestemmelserne herom præciseres i grundloven.

En forudsætning for, at et sådant Europaudvalg kan fungere, er til gengæld, at Folketinget til dette Europaudvalg vælger medlemmer, der først og fremmest kan hellige sig EU-spørgsmål. Hvis der bliver tale om et »prestigeudvalg«, hvori folketingsmedlemmer, der har 117 andre opgaver at tage vare på, skal sidde, bliver der ikke tale om det grundige og indsigtfulde arbejde, som der er behov for.

6. Folkeafstemninger

Muligheden for folkeafstemninger findes kun i begrænset omfang i den danske grundlov og er først og fremmest indført i et forsøg på at sikre, at udviklingen ikke går for hurtigt.

Det gælder som allerede berørt ved suverænitetsafgivelser i henhold til grundlovens § 20, hvor suverænitetsafgivelser skal godkendes ved en folkeafstemning, medmindre de vedtages af Folketinget med $\frac{2}{3}$ flertal.

Det gælder også bestemmelsen i § 42 om, at $\frac{1}{3}$ af Folketingets medlemmer kan kræve en lov – adskilli-